

بررسی روانشناختی بیماران با زخم‌های عود کننده آفتی در مراجعین به بخش بیماری‌های دهان دانشکده دندانپزشکی مشهد-ایران در طی سال‌های ۸۶-۱۳۸۵

مجید صنعت خانی*، علی منطقی**، آتس سا پاک فطرت***، فاطمه محمدیان****

* استادیار گروه بیماری‌های دهان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

** استادیار گروه روانپزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

*** دانشیار بیماری‌های دهان، مرکز تحقیقات دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

**** دندانپزشک

تاریخ ارائه مقاله: ۸۹/۲/۲۵ - تاریخ پذیرش: ۸۹/۵/۱۱

Psychiatric Evaluation of Patients with Recurrent Aphthous Ulceration Referred to Oral Disease Department of Mashhad Dental School-Iran (2006-2007)

Majid Sanatkhanian*, Ali Manteghi**, Atessa Pakfetrat***, Fatemeh Mohammadian****

* Assistant Professor, Dept of Oral Medicine, Dental School, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

** Assistant Professor, Dept of Psychology, Medical School, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

*** Associate Professor, Dept of Oral Medicine, Dental Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

**** Dentist

Received: 15 May 2010; Accepted: 2 August 2010

Introduction: Recurrent aphthous ulcers (RAS) are one of the most common painful diseases affecting the oral mucosa. The psychological-emotional factors should be considered as predisposing factors. However, the association between psychiatric disorders and RAS has not been fully investigated in Iranian population. The purpose of this study was to determine the type and frequency of psychological disorders in patients with aphthous ulceration.

Materials & Methods: Thirty five subjects of 50 patients suffering from RAS referred to oral medicine department of Mashhad dental school, were enrolled for this study. Demographic data and medical history as well as the number and type of the recurrent ulcers were obtained. The records of SCL90 questionnaire and interviews were analyzed by psychiatrist. Data obtained by personality evaluation and also the frequency of psychopathologic disease according to age, sex and duration of ulcers were described in tables and charts.

Results: 65.7% of 35 subjects were female; the average age range was 21-30 years. 74.3% of patients had psychiatric disorders and the others were normal. The most common psychiatric disorder was concurrent minor depression and anxiety. Psychiatric disorders were most common among women.

Conclusion: The current study revealed that majority of patients with aphthous ulcers have some kinds of psychiatric disorders especially anxiety, depression and obsession compulsion. The results of this study proposed that all the medical staff should consider psychological disorders as etiologic factors for aphthous ulcers during their work up and treatment.

Key words: Aphthous, psychiatric disorder, stress.

Corresponding Author: pakfetrata@mums.ac.ir

J Mash Dent Sch 2010; 34(3): 219-30.

چکیده

مقدمه: زخم‌های آفتی عود کننده یکی از شایعترین بیماری‌های دردناکی هستند که حفره دهان را تحت تاثیر قرار می‌دهند. عوامل روحی-روانی همیشه به عنوان عوامل مستعد کننده آن مدنظر می‌باشند. اگرچه ارتباط بین اختلالات روانپزشکی و آفت کمتر به طور کامل در جوامع ایرانی مورد بررسی قرار گرفته است. هدف از این تحقیق تعیین نوع و فراوانی اختلالات روانپزشکی در افراد مبتلا به آفت می‌باشد.

مولف مسؤول، نشانی: مشهد، میدان پارک، دانشکده دندانپزشکی، گروه بیماری‌های دهان، تلفن: ۰۵۱۱-۸۸۲۹۵۰۱-۱۵، ۰۹۱۵۵۲۰۱۸۸۹

E-mail: pakfetrata@mums.ac.ir

مواد و روش‌ها: ۳۵ بیمار که به بخش بیماری‌های دهان دانشکده دندانپزشکی مشهد ارجاع داده شده بودند وارد این مطالعه گردیدند. یکسری اطلاعات نظیر اطلاعات فردی، تاریخچه و نیز تعداد و نوع زخم عودکننده از بیماران کسب شد. سپس به وسیله پرسش‌نامه SCL90 و مصاحبه روانپزشکی مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات به دست آمده توسط ارزیابی شخصیتی افراد و همچنین فراوانی اختلالات روانپزشکی بر حسب سن، جنس، سابقه ابتلا و ... به وسیله جداول و نمودارها توصیف گردید.

یافته‌ها: از ۳۵ بیمار مبتلا به آفت ۶۵/۷٪ زن و بیشتر بیماران در بازه سنی ۳۰-۲۱ سال بودند. همچنین ۷۴/۳٪ بیماران، مبتلا به نوعی از اختلالات روانپزشکی بوده و بقیه از این نظر طبیعی محسوب گردیدند. در این میان وقوع هم‌زمان اضطراب و افسردگی خفیف، شایع ترین اختلالات روانپزشکی در افراد مورد مطالعه بود که البته به طور شایع تر در خانم‌ها وجود داشت.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان می‌دهد که اغلب بیماران مبتلا به آفت، دارای نوعی از اختلالات روانپزشکی به خصوص اضطراب، افسردگی و وسواس می‌باشند. نتایج حاصل از این تحقیق بیانگر این مسئله است که گروه پزشکی مسئول درمان آفت باید به برطرف کردن اختلالات روانی به عنوان یکی از عوامل اتیولوژیک بروز آفت در هنگام درمان توجه کنند.

واژه‌های کلیدی: آفت، اختلالات روانپزشکی، فشار روانی.

مجله دانشکده دندانپزشکی مشهد / سال ۱۳۸۹ دوره ۳۴ / شماره ۳: ۲۱۹-۳۰.

مقدمه

زخم‌های عودکننده آفتی یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مخاط دهان است که باعث شکایت و مراجعه بیماران به دندانپزشک می‌گردد. این زخم‌ها که به صورت منفرد یا متعدد دردناک هستند محدود به حفره دهان بوده و اغلب باعث ناراحتی‌های زیادی برای بیمار می‌شوند. حتی گاهی درد ناشی از این ضایعات به حدی است که با غذا خوردن، صحبت کردن، مسواک زدن و ... تداخل ایجاد می‌کند. در نتیجه خود می‌تواند زمینه‌ساز انجام مشاوره‌های متعدد، درمان‌های نامناسب، هزینه‌های بی‌نتیجه، سوء تغذیه، ایجاد عفونت ثانویه و تاخیر بهبود زخم‌ها گردد. از این رو سالهاست که پزشکان در جستجوی علت و درمان مناسبی برای آن هستند.

عوامل روحی-روانی به خصوص در جامعه پرتنش ماشینی امروز همیشه به عنوان عوامل مستعدکننده آفت مدنظر می‌باشند. تحقیقاتی که تا به امروز در این زمینه انجام شده است نشان می‌دهد که بین عوامل روحی-روانی با بیماری آفت رابطه نزدیکی وجود دارد. به طوری که به نظر می‌رسد اختلالات روحی روانی که به وسیله وقایع استرس‌زای زندگی اجتماعی حاصل می‌شوند در

افراد با شخصیت‌های خاص بتوانند در وقوع آفت مؤثر باشند.

چه بسا که با بررسی روحی-روانی افراد و اقدام در جهت برطرف کردن مشکلات روحی بیماران، بتوان هر چه بیشتر به درمان بیماری آفت در مراجعه‌کنندگان امیدوار بود.

اتیولوژی: اگرچه علت آفت نامشخص است^(۱،۲) و یک علت آغازکننده مشخص مسئول بیماری نیست^(۳) اما چندین عامل اتیولوژیک^(۱،۲) احتمالی وجود دارد که از آن جمله می‌توان به آنمی، آلرژی غذایی، ارث، استرس‌های روانی، ... اشاره نمود.

این عوامل از طریق مکانیسم‌های زیر تاثیرگذار هستند^(۲):

- (۱) اختلال تنظیم ایمنی اولیه (۲) کاهش سد مخاطی
- (۳) افزایش تماس با آنتی ژن

نویل و همکارانش نشان دادند استرس با اثر احتمالی روی سیستم ایمنی به صورت مستقیم با حضور آفت در ارتباط است، ترشح کورتیکو استروئیدها در پاسخ به استرس منجر به تغییر در لئوسیت‌های TH/TC گشته و در نتیجه ممکن است باعث کاهش کموتاکسی و فاگوسیتوز